SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1117

av Olle Olson m.fl. (M)

Hamnarna i sydöstra Sverige som port mot kontinenten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige vid en kommande revidering av EU:s transportnät TEN-T bör verka för att hamnarna i sydöstra Sverige och deras landanslutningar får en starkare ställning i nätet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att i det fortsatta arbetet med godstransporter analysera hur hamnarna i sydöstra Sverige kan användas bättre för att avlasta vägnätet och korta transportavstånden till kontinenten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En stor del av Sveriges godstrafik till och från kontinenten rullar på lastbil genom Skåne. Trelleborgs hamn är Skandinaviens största ro-ro-hamn, och under 2024 passerade 1,2 miljoner enheter och 11,7 miljoner ton gods hamnen. Tillsammans med Öresundsbron och övriga skånska hamnar bär Skåne en mycket stor del av den tunga trafiken, vilket ger hårt belastade vägar och långa körsträckor genom landet för gods som ska till Polen, Baltikum och Centraleuropa.

Hamnarna i sydöstra Sverige står redo att bli en av Sveriges viktigaste portar mot Polen och Baltikum. Färjelinjen Karlskrona–Gdynia har trafikerats i 30 år och har fraktat över 2,5 miljoner godsenheter. Linjen har status som sjömotorväg inom EU:s transportnät och ansluter i Gdynia till de europeiska stomnätskorridorerna söderut. Från Karlshamn går linjer till Klaipeda och nu även till Gdańsk. Oskarshamns hamn ingår i EU:s transportnät och betjänar ett av landets mest exporttunga näringsliv, med Scania som största arbetsgivare. Kommunen står för närmare 40 procent av Kalmar läns samlade exportvärde.

För gods från östra och mellersta Sverige med destination i Polen och Baltikum innebär en överfart från sydost kortare körsträckor på svenska vägar och en kortare väg till slutmålet. Ett räkneexempel: en lastbil från Kalmar till Gdańsk som tar färjan via Trelleborg till Świnoujście kör omkring 650 kilometer på väg, varav omkring 350 kilometer längs den polska kusten. Via Karlskrona–Gdynia blir landsvägssträckan omkring 110 kilometer. Det ger lägre kostnader för företagen, mindre slitage på vägnätet, avlastning av de hårt trafikerade europavägarna genom Skåne och lägre utsläpp, eftersom en större del av sträckan går till sjöss. Samtidigt stärker det näringslivet och investeringsklimatet i en region som länge haft sämre transportförutsättningar än andra delar av landet.

Regeringen har tagit ett historiskt grepp om infrastrukturen. Den nationella planen för 2026–2037 omfattar 1 171 miljarder kronor och innehåller viktiga satsningar i sydost, bland annat: Sydostlänken mellan Älmhult, Olofström och Karlshamn, E22 Björketorp–Nättraby och kapacitetsåtgärder på Blekinge kustbana. Sydostlänken ger Karlshamns hamn en elektrifierad järnvägsförbindelse till Södra stambanan i Älmhult. Satsningarna stärker hamnarnas landanslutningar och skapar förutsättningar för att de ska kunna ta emot mer gods.

Hamnarna i sydost är i dag en del av EU:s övergripande transportnät, men landanslutningarna saknar koppling till stomnätet. Vid revideringen av TEN-T 2024 fick Gdynia ytterligare en stomnätskorridor, men den svenska sidan av förbindelsen Karlskrona–Gdynia ingår inte i någon korridor. Kommuner, regioner och näringsliv i sydost har länge drivit att Baltic Sea–Adriatic Sea-korridoren förlängs till Karlskrona och vidare in i Sverige. En starkare ställning i TEN-T kan också ge tillgång till EU-medfinansiering. Sverige bör driva frågan vid nästa revidering.

Slutligen bör hamnarna i sydost ges en tydligare roll i det fortsatta arbetet med godstransporter. En samlad analys av hur gods kan styras om via hamnarna i sydost, och

vilka hinder som finns i dag, skulle ge underlag för kommande planering. Det handlar om att använda den infrastruktur som redan finns och de investeringar som redan är beslutade så effektivt som möjligt, till nytta för både klimatet och företagen.

Olle Olson (M)

Marie Nicholson (M) *Åsa Coenraads (M)*

Joanna Lewerentz (M)